

Statusrapport for tiltak i Klimaplanen sitt handlingsprogram 2014

Handlingsprogrammet 2014 omfattar 36 tiltak. Fylkesrådmannen foreslår å avslutte 7 tiltak, flytte på eller inkludere 9 tiltak i andre og vidareføre 20 tiltak..

Tiltak	Namn på tiltak	Framdrift	Måloppnåing	Tilråding
1.1	Klimaråd Hordaland	Klimarådet har hatt 3 møte hittil i 2014, og skal ha 1 møte til i år. Klimarådet er politisk referansegruppe for Klimaplanen og det årlege handlingsprogrammet, og gjev naudsynt retning til arbeidet.	Klimarådet har ei vesentleg rolle for måloppnåinga i mange av dei andre tiltaka. Klimarådet gir forankring i politisk leiing i Hordaland, noko som er ei føresetnad for resultat.	Førast vidare
1.2	Klimanettverk Hordaland	Har hatt eitt møte i samarbeid med oljefri.no april 2014 om korleis kommunane kan jobbe for å få fjerna private oljetankar.		Går ut som tiltak, kommuneadministrasjonen vert involvert i prosjekt som miljøstyring, energioppfølging m.m.
1.5	Fylkespolitikarar som klimaambassadørar	Kurs for fylkespolitikarar som sit i styre skal gjennomførast i starten av kvar valperiode.	Til no ingen.	Førast vidare. Skal gjennomførasthausten 2015.
1.8	Miljødag i vidaregåande skule	Oppfølginga av tiltaket i 2014 har vore å arrangere miljøpedagogisk dag for lærarar i vidaregåande skular. Der vart ulike pedagogiske opplegg for miljødag presentert.	Sjå nyhende på http://www.hordaland.no/klima . Her er video og pdf-filar frå foredraga, slik at innhaldet er tilgjengeleg også for skular og lærarar som ikkje kunne delta fysisk.	Både ved Grønt Flagg og Miljøfyrtårn-sertifisering er det krav om miljøpedagogikk enten i form av ein miljødag eller på andre måtar. Difor reknar vi dette tiltaket som ivareteke gjennom den årlege rutinen for miljøstyring i fylkeskommunen, som er innført frå 1.1.2014. I 2015 medfører denne rutinen resertifisering/sertifisering av samtlege vidaregåande skular, og miljøpedagogisk dag for lærarar etter same lest som i 2014.

Tiltak	Namn på tiltak	Framdrift	Måloppnåing	Tilråding
3.1	Miljøstyring av Hordaland fylkeskommune	Årshjul for miljøstyringa i samsvar med styringsdokumentet er under innføring frå 1.1.2014.	- Fylkeshuset og alle tannklinikkar er resertifisert som Miljøfyrtårn og Kompetansesenter Vest er sertifisert for fyrste gong. - Voss husflidskule, Fyllingsdalen, Laksevåg og Arna vgs er sertifisert som Grønt Flagg. - Miljøhandlingsplan for heile fylkeskommunen som følgjer opp klimaplanen har vore handsama i toppleiargruppa. Revidert plan er venta vedteken i oktober. - Som del av planen er det sett av 5 millionar i investeringsbudsjett 2015 til kjøp av om lag 40 elbilar, for å fase ut fossilbilar ved skulane og få elbil tenestebilar ved fylkeshuset.	Førast vidare
3.2	Miljøsertifisering av kommunane i Hordaland	Stiftinga Miljøfyrtårn og fylkeskommunen har vitja alle kommunar og herad i Hardanger. Dette har ført til at Jondal, Eidfjord og kanskje fleire kommunar/herad sertifiserer rådhuset som Miljøfyrtårn i 2015. På oppdrag frå fylkeskommunen prøver Miljøfyrtårn å få til vitjing og møte med fleire kommunar i 2015.	Bergen og Øygarden kommunar har miljøsertifiserte rådhus. Vaksdal og Ulvik er i ferd med å sertifisere rådhusa som Miljøfyrtårn.	Førast vidare

Tiltak	Namn på tiltak	Framdrift	Måloppnåing	Tilråding
4.1	Oljefri.no	Prosjektet har hatt avtale med Lindås, Askøy, Bergen og Radøy og hatt kampanjar og møte samstundes som dei oppdaterer nettsidene www.oljefri.no .	Kampanjar i Radøy/Lindås og på Askøy. Seminar saman med Klimanettverk Hordaland med mange deltakarar frå brann/feiervesenet om korleis kommunane kan jobbe for å bli oljefri. Saman med fylkeskommunen har prosjektet utvikla materiale for å rettleie alle kommunane i Hordaland.	I seg sjølv er oljetankar eit forureiningsproblem, ikkje eit klimaproblem. Mange som har oljetankar fyrer ikkje med olje og er heller ikkje ute etter å finne nye varmeløysingar og får difor heller ikkje tilskot frå ENOVA. Rådgjeving om energibruk i bygningar og ny fornybar oppvarming/kjøling finst frå andre hald. Tiltaket går ut.
4.3	Energileiing og energisparing i kommunane	Som ein del av frokostmøta (tiltak 4.5) vart seminaret «Energieffektive, miljø- og klimavenlege bygg» arrangert på Westland hotel i oktober 2013 med god deltaking frå bransjen, kommunar og nokre andre aktørar. 14.oktober 2014 startar det nye prosjektet med hovudmål om at kommunane i Nordhordland reduserer energibruken i sine bygg og aukar kompetansen til sine tilsette. Det er og eit mål å auke bruken av nye fornybare energikjelder. Kompetanseutvikling og nettverksbygging skal gi grunnlag for at tilsette brukar energioppfølgings-systema optimalt og får felles fokus på dette i kvar organisasjon. Kvar kommune skal energimerke eigne bygg med eige personell, evt interkommunalt samarbeid om den formelle godkjenninga. Det er eit mål få fokus på tema heilt til administrativ og politisk leiing.		Førast vidare
4.4	Klima- og energieffektiv bygging skal vere sentralt i byggfaga i vg. opplæring		Høgskolen i Bergen har halde kurs for faglærarar på bygg kvart år.	Førast vidare
4.5	Frokostmøte i Bergen og regionalt		Det blir halde <u>frukostmøte</u> kvar månad i Bergen rådhus. Mellom 50 og 100 til stades.	Førast vidare under samarbeidskapitlet

Tiltak	Namn på tiltak	Framdrift	Måloppnåing	Tilråding
4.6	Senter for miljøvenlege bygninger, Høgskolen i Bergen	Ein halv stilling er finansiert mellom Bergen kommune, Husbanken og HFK for å spreie informasjon og auke kompetansen om klimavenlege bygg. Vedkomande driv kursing i mange samanhengar tek initiativ til prosjekt og medverkar til gjennomføring av kampanjar og haldningsskapande tiltak.		Førast vidare under endra namn: Klimakompetanse på bygg ved Høgskolen i Bergen
4.7	Fylkeskommunale bygg skal vere energieffektive og bruke fornybar energi så langt som råd	Eigedomsseksjonen følgjer nasjonale reglar når dei lyser ut anbod.	Nye Voss Jordbruksskule blir lågenergi-hus.	Førast saman med tiltak 4.9
4.8	5 % av den fylkeskommunale bygningsmassen skal rehabiliterast for energieffektivisering årleg i perioden 2011-2030	Så langt råd er.		Førast saman med tiltak 4.9
4.9	Klima- og miljøvenlege materiale i fylkeskommunale bygg	Nye Voss Jordbruksskole skal ha ekstra stor bruk av tre.	Kan vere interessant å sjå på mulege standardønskjer for framtida, eit prosjekterings- og revisjonsverktøy for bærekraftige bygninger.	Førast vidare og saman med tiltak 4.7 og 4.8 under endra namn: Utgreiing av standardiserte sertifiseringsalternativ for fylkeskommunale bygg
5.7	Forsøk med sambruksfelt på Søndre hovudinnfartsåre til Bergen	Vedtatt i Vegdirektoratet i mars 2014. Truleg innført hausten 2014 når Ytrebygdsvegen opnar.	Vedtak i Hordaland fylkeskommune og Bergen kommune i 2010. Statens vegvesen har vore medspelar, men politiet har til no stogga forsøket av omsyn til trafikktryggleik. Vegdirektoratet har i vedtaket sitt overprøvd politiet.	Går ut som tiltak, vert løfta fram som fylkeskommunalt arbeid utafor Klimaplanen

Tiltak	Namn på tiltak	Framdrift	Måloppnåing	Tilråding
5.8	Pådrivar for redusert reisetid med tog på strekninga Bergen – Oslo	Forum Nye Bergensbanen sin daglege leiar, Adelheid Nes, har arbeidsplass i Samferdselsseksjonen. Ho arbeider tett opp mot fylkesvaraordførar.	Arbeid med dobbeltspor gjennom Ulriken er starta opp. Det er framleis trong for politisk påverknad for å realisera Ringeriksbanen, som vil korte ned reisetida mellom Bergen og Oslo med 1 time.	Går ut som tiltak, vert løfta fram som fylkeskommunalt arbeid utafor Klimaplanen
5.9	Sikker og sentral sykkelparkering ved kollektivterminalar	Samferdselsavdelinga, Skyss, Eigedomsseksjonen og Bergen kommune deltek i ei gruppe som følgjer opp dette tema.	Ønsket er at det skal bli lettare å sykle til eller frå ein kollektivreise og dermed kanskje mindre køyring med privatbil.	Førast vidare
5.11	Pilotprosjekt Gangbar tettstad	Det overornda tiltaket Gangbar tettstad består av to delprosjekt: <i>Gangbar Leirvik</i> har Stord kommune som prosjektansvarleg og vart starta opp i 2013. Prosjektet har i 2014 vore i gjennomføringsfasen. Sist oppdaterte framdriftsplan viser at alle planlagde tiltak skal vere gjennomført til 01.06.2015. <i>Gangbar Granvin</i> har Granvin kommune som prosjektansvarleg og starta opp hausten 2012. Prosjektet er per. okt. 2014 i sluttfasen. Framdriftsplanen legg opp til levert sluttrapport i nov.2014.	Prosjektet «Gangbar tettstad» bygger på delmål 8.11.9 i klimaplanen om å auke talet på reiser til fots i Hordaland. Gangbar tettstad har vore positivt mottatt av deltakarkommunane. Prosjektet har vore med på å setje fokus på korleis tettstadar som Leirvik og Granvin kan verte betre tilrettelagt for gåande. Begge kommunane har nytta egne tilsette i arbeidet med prosjekta, og begge kommunane har sett prosjekta i samanheng med andre prosjekt i lokalsamfunnet og involvert frivillige lag / lokalbefolkninga i gjennomføringa. <i>Gangbar Leirvik</i> er i gjennomføringsfasen, endeleg sluttrapport vil seie noko om måloppnåing for delprosjektet. <i>Gangbar Granvin</i> er i sluttfasen – sluttrapporten i 2014 vil seie noko om måloppnåing for delprosjektet.	Avsluttast
5.12	Mobilitetsrådgjeving i Bergensområdet			Avsluttast

Tiltak	Namn på tiltak	Framdrift	Måloppnåing	Tilråding
5.14	Differensierte bompengar	Bystyret i Bergen kommune vedtok 17.09.14 å be byrådet «fremme en sak om tidsdifferensiering av bompenger med det formål å iverksette differensierte satser snarest mulig. Saken skal fremlegges for bystyret i løpet av 2014.»	Avhengig av saksframlegg og bystyrevedtak i Bergen kommune	Førast vidare
5.15	Infrastruktur for elbilar	Etablering av hurtigladestasjonar langs hovudveger og i regionalsenter, tilskotsordning for normalladestasjonar i kommunar og burettslag, utbygging av ladeinfrastruktur i eige verksemd og satsing på hurtiglading og hydrogenfylling på «Grønt energipunkt Danmarks plass» i Bergen	Opning av 12 nye hurtigladestasjonar inklusive «Grønt energipunkt Danmarks plass» med 14 ladeuttak. Tilskot til >80 nye normalladeuttak i burettslag og >20 nye offentlege tilgjengelege normalladeuttak i kommunar. Utbygging av >6 nye normalladeuttak ved vidaregåande skular.	Førast vidare under endra namn: Infrastruktur for nullutsleppsilar
5.16	Klimavenleg drivstoff og teknologi i kollektivdrift i Hordaland	Frå Handlingsprogram kollektiv: «Biogass som drivstoff for bussane i Bergensområdet Nærare 100 bussar i Skyssregi køyrer med naturgass som drivstoff i Bergen i dag. Desse bussane er tilrettelagt for biogass. Bergen kommune har eit biogassanlegg under bygging i Rådalen. Biogassanlegget er planlagt å stå klart sommaren 2015, og vil da ha kapasitet til omlag 80 bussar. På grunnlag av politiske vedtak i kommune og fylke har Skyss og Bergen kommune etablert eit samarbeid for at gassen frå dette anlegget skal nyttast til bussane i Bergen. Ei utviding av bruken til å gjelde fleire bussar vil krevje auka kapasitet i biogassanlegget. Utvida bruk av elektriske bussar/ trolleybuss Det er vedteke ei vidare satsing på trolleybussdrifta i Bergen. I første omgang betyr dette at ein vil inngå avtale om overtaking av infrastrukturen og for drift og vedlikehald av denne. Vidare skal ein utgreie moglege forlengingar av trolleybusslinja. Ein vil samstundes sjå på moglegheitene for å få finansiering av forskings- og utviklingsprosjekt knytt til batteridrift som mogleg alternativ til kontaktledning på nye strekningar. Eventuelt utvida bruk av trolleybuss vil bli sett i samband med nytt anbod i Bergen sentrum.	Førast vidare under endra namn: Klimavenleg drivstoff og teknologi i bussar	

	Fortsetjing 5.16	Utsleppskrav og materiell i nye bussanbod i Bergen Kontraktane for rutepakkane Bergen sentrum, Bergen sør og Bergen nord går ut i 2017 og 2018, med opsjon på to års utviding. Knytt til utlysing av nye anbod er det moglegheit for å gjere endringar i bussparken i Bergen og setje nye miljøkrav til bussmateriellet. Det har spesielt vore ønske om å fase ut dieselbussane i Bergen på grunn av tidvise problem med lokal luftkvalitet. I forkant av anbodskonkurransane vil det bli gjort ei utgreiing av alternative drivstoff og teknologiar i desse rutepakkane. Utgreiinga vil danne grunnlag for val av materiell og kva krav ein skal stille i anbodskonkurransen. Ein vil også sjå på korleis ein best kan legge opp anbudsprosessane for å sikre innovasjon og teknologisk utvikling, til dømes gjennom dialogkonferansar med bransjen og ved å utvikle meir funksjonelle krav. Demonstrasjonsprosjekt biogasshybridbuss Skyss har som strategi å ta initiativ til utvikling og utprøving av ny og meir miljøvenleg teknologi og drivstoff, og har teke initiativ til eit utviklingsprosjekt for å teste ut teknologi for biogasshybridbussar i Bergen. Bussane skal etter planen komme til Bergen i løpet av hausten 2014. Når prosjektperioden er ferdig vil det bli gjort ei evaluering mellom anna av miljøeffekten av forsøket, og ei vurdering av korleis ein eventuelt tek dette vidare.»	
5.17	Miljøvenleg framdrift av ferjer og snøggåtar	Frå Handlingsprogram kollektiv: «Nye anbod for fylkesvegferjene Fylkeskommunen ved Skyss har ansvar for i alt 16 anbodusette ferjesamband i Hordaland. Desse ferjene sto i 2012 for ein like stor del av klimautsleppa frå trafikk som den samla bussparken i fylket. I løpet av perioden går kontraktane for samtlige ferjesamband ut, og ein har moglegheit til å gjere større endringar knytt både til utsleppskrav og servicenivå i nye kontraktar. Førebuing for desse anboda er godt i gang. Arbeidet tek utgangspunkt i politisk vedtekte mål og strategiar for ferjene. Første fase inneber å utarbeide eit felles grunnlag for dei ulike konkurransegrunnlaga. Andre fase er anbudsprosessar og kontraktstildeling. Det er store kostnader knytt til drift av ferjene, ikkje minst dersom det er aktuelt med utskifting av materiell. Miljøbåt Kleppstø-Strandkaaien Fylkesutvalet har tidlegare vedteke at båtambandet Kleppstø-Strandkaaien skal driftast med miljøfartøy. Det er planlagt gjennomført ein anbodskonkurranse, som skal legge forholda til rette for at det skal vere mogleg med elektrisk drift på sambandet. Som følgje av ei større utbygging av Kleppstø sentrum er det inngått avtale om drift av sambandet med konvensjonelt fartøy i tre år.	Førast vidare

		Det vil bli utlyst anbod om drift av miljøfartøy på sambandet så raskt det let seg gjere i høve utbyggingsprosessen på Kleppestø. Kostnadane med eit miljø samband vil vere monaleg høgare enn kva som er tilfelle ved konvensjonell drift. Grunna begrensningar når det gjeld fart, vil det vere nødvendig med to fartøy på sambandet. I tillegg til vesentleg høgare driftskostnader vil det og investerast i nødvendig infrastruktur for lading på Kleppestø.»		
5.19	Mobilitetsplan for fylkeskommunale verksemdar	Det er vedteke ein plan i toppleiargruppa.	Toppleiargruppa i fylkeskommunen bestemte at tiltaka «Betre tørkeforhold for sykkeltoy/yttertoy» og «Ny garderobe i 2.etg» skal prioriterast saman med noko «Omregulering av parkeringsplassar».	Førast vidare
5.21	Samkøyring	I prosjektet vert appar for spontan samkøyring testa. Betalingsløysingar som gjer at passasjerer betaler ein liten sum til sjåføren vil snart vere på plass i løysinga. Ein ser føre seg at betalinga vil vere omlag det ein bussbillett kostar. I det vidare arbeidet er det svært viktig å få på plass gode incentivordningar som gjer det attraktivt å vere fleire i bilen. Hausten 2014 opnar eit nytt sambruksfelt i Fjøsangervegen, og slike tiltak vil virke positivt på å få opp passasjeretalet i bilane. I tillegg kan reserverte parkeringsplassar for samkjøyrarar og påslag i bomringen for dei som er aleine i bilen virke positivt for å utnytte ledig setekapasitet. Bevillingane så langt har ikkje dekkja dei faktiske prosjektutgifter, og finansieringa vidare er no uviss.	Samkøyring med bruk av appen Carma har vore testa ved 9 bedrifter i Kokstad/Sandsli-området med om lag 7000 tilsette. Medio oktober i år var det registrert 1839 brukarar i systemet. På same tid var det registrert omlag 5760 utførte turar og totalt 71 900 km. Prosjektet sin eigen app HentMeg har vore i testfasen i 2014. Her er det registrert 1240 brukarar medio oktober, samt 247 turar og totalt 2230 køyrde kilometer.	Går ut som tiltak, vert løfta fram som fylkeskommunalt arbeid utafor Klimaplanen, avsluttast mai 2015

Tiltak	Namn på tiltak	Framdrift	Måloppnåing	Tilråding
5.22	Låg- og nullutsleppsteknologi i køyretøy som er eigd av eller utfører tenester for Hordaland fylkeskommune	Budsjettering av utgifter til utskifting av 43 køyretøy og installasjon av naudsynt ladeinfrastruktur.	Ingen.	Førast vidare
6.2	Utvikling av nye marine fôrråvarer frå lågare trofiske nivå	Algeprosjektet CO ₂ Bio på Mongstad er gjennom revidert nasjonalbudsjett sikra oppstart. Løyvinga på kr 6 mill. utløyser også 2 mill. frå Hordaland fylkeskommune, 1 mill. frå kommunane i Nordhordland og 3 mill. frå Fiskeri og Havbruksnæringas Forskingsfond. Dermed vil UNI Research, som styrar prosjektet, ha 12 mill. å arbeide for. Eit fysisk bygg på 300 m ² vil kome opp i 2015 i tilknytning til TCM.	Finansiering har vore ein flaskehals, men oppstart er no sikra. TCM vil forsyne anlegget med CO ₂ . Tiltaket vil kunna bidra til målet om ei meir klimavenleg utvikling av fiskeri og havbruk i Hordaland, men krev meir offentleg finansiering dei komande åra.	Førast vidare utanfor Klimaplanens handlingsprogram.
6.4	Klimagassrekneskap på gardsnivå	Norsk Landbruksrådgeving har utvikla ein modell for norske forhold som dei vil prøve ut.	Når modellen blir prøvd ut på bruk i Hordaland, vil ein sjå kor stor reduksjon i utlsepp av lystgass, metan og ammoniakk ein kan oppnå.	Førast vidare
6.8	Klimaeffektar av landbruket i Hordaland – utgreiing	Utgreiinga ferdig.	Mellom anna er det foreslått tiltak 1) for betre gjødsellager, 2) for å stimulere klimavenleg produksjon som frukt og grønnsaker og 3) for jordvern.	Avsluttast. Forslag 1) og 3) frå utgreiinga blir foreslått som nye tiltak.
6.9	Klimapartner	Forprosjektet ble fullført i juni ved at 14 verksemder med til saman om lag 40 000 tilsette underteikna kontraktar om å bli klimapartnerar. Norsk klimastiftelse har fått ansvaret med å drive prosjektet. Det er tilsett prosjektleiar i heil stilling finansiert med midlar frå fylkeskommunen og partnerane. Finansiering 2015 enno ikkje heilt på plass.	Klimagassrekneskap for kvar partner og samla er under utarbeiding og skal presenterast i november. Temamøteserie på klimagassrekneskap er gjennomført og er under gjennomføring for grønne innkjøp.	Førast vidare

Tiltak	Namn på tiltak	Framdrift	Måloppnåing	Tilråding
6.11	Hordaland Bioenergiforum	Ingen aktivitet i inneverande år.	Ingen.	Går ut
7.1	Satsing på teknologi og industriutvikling ved Mongstad	Industriinkubatoren på Mongstad, Industriutvikling Vest, er støtta med kr 700 000 i 2011, 2012, 2013 og 2014. Selskapet har arbeidd med moglege prosjekt for teknologiutvikling, m.a. utnytting av overskotsenergi på Mongstad. Selskapet har ikkje lansert nye klimateknologiprojekt.	I høve til målet om utvikling av miljøteknologiske løysingar og forskning på miljøteknologi, er måloppnåing for tiltaket isolert sett låg.	Avsluttast
7.6	LED-teknologi i fylkeskommunal regi		Eigedomsseksjonen er i prosess for å få plassere ut lysarmatur med LED på Åsane Terminal i tillegg til dei som er der frå før.	Vert inkludert i 4.9
7.7	VilVite – klimateknologi for ungdom		Det har kome fagleg kritikk mot undervisningsopplegget som førespeilar ein teknologisk fiks på klimaproblemet. Dvs. at ein hittil ukjent teknologi skal løyse klimautfordringa. Fordi undervisningsopplegget ikkje er i tråd med FNs klimapanel si tilråding om aktiv innsats med eksisterande teknologi for å få ned CO2-utsleppa, kuttast tiltaket ut.	Tiltaket er foreslått avslutta i Klimaplan samanheng.
8.7	Klimatilpassing i landbruket	Bioforsk utarbeider på oppdrag frå fylkesmennene i Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal og Hordaland fylkeskommune rapport om klimatilpassing i vestlandsjordbruket. Det har vore to arbeidsmøte mellom partane i Hordaland i 2014. Utgreiinga skal presenterast på fagmøte i 2015.	Utgreiinga vil vere eit godt utgangspunkt for arbeid med landbruksfaglege tiltak som del av det 4-årige klimaservice-pilotprosjektet (tiltak 8.9).	Førast vidare

Tiltak	Namn på tiltak	Framdrift	Måloppnåing	Tilråding
8.9	Klimaservice	Klimaservice Hordaland (HORDAKLIM) skal gjennomføre eit 4-årig pilotprosjekt med føremål å utvikle god klimatilpassing i kommunane i Hordaland. Uni Research med Uni Klima er prosjektleiar. Prosjektet har gjennom to rundar søkt Regionalt forskingsfond om delfinansiering, men fått avslag. Prosjektet er difor ikkje igangsett, men ny søknad er utarbeidd med mål om oppstart i 2015.	P.g.a. manglande delfinansiering har prosjektet ikkje kome i gang. Måloppnåinga for tiltaket er difor førebels låg. Med naudsynt finansiering kan pilotprosjektet bli eit effektivt tiltak for å nå målet om klimatilpassing basert på forskning og kunnskap om lokale tilhøve (sjå tiltak 8.7).	Startast med førehald om finansiering